

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1711/2532

นาย ธนากร ชี นา เพศโจทก์ นาง บวลี เรื่องรื้อคดีจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1057

ย่อ / หลักกฎหมาย

จำเลยเป็นหุ้นส่วนกับโจทก์ซื้อเชื่อเครื่องใช้ไฟฟ้าจากห้างหุ้นส่วนจำกัด ร.โดยให้ว. นำไปขายผ่อนส่งเพื่อแบ่งกำไรกัน เมื่อ ว.รับเครื่องไฟฟ้าทั้งหมดไปแล้วว.มิได้นำไปขายผ่อนส่งแต่กลับนำไปจำหน่ายและไม่นำเงินมาชำระให้แก่โจทก์และจำเลย โจทก์ต้องชำระค่าเครื่องใช้ไฟฟ้าทั้งหมดให้แก่ห้างฯ ร.ส่วนว. ได้หลบหนีไปไม่สามารถติดตาม เรียกร้องให้ชำระหนี้ได้ ถือได้ว่ามีเหตุทำให้ห้างหุ้นส่วนเหลือวิสัยที่จะดำเนินต่อไปได้อีกตาม ป.พ.พ.มาตรา 1057(3).เมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่า ทรัพย์สินของห้างหุ้นส่วนไม่มี เจ้าหนี้ไม่มี คงเหลือ ว. เป็นลูกหนี้แต่ไม่สามารถที่จะติดตาม เรียกร้องให้ชำระหนี้ได้เพราะหลบหนี ส่วนที่ขาดทุนทั้งหมดก็คือเงินทรองค่าซื้อเชื่อเครื่องไฟฟ้าที่โจทก์ได้ชำระแก่ห้างฯ ร. ไปเพื่อจัด การค้าของห้าง การที่จะให้ดำเนินการชำระบัญชีของห้างหุ้นส่วนเสียก่อนย่อมไม่เป็นประโยชน์ เพราะคงไม่ได้ข้อเท็จจริงเพิ่มขึ้นจากที่โจทก์จำเลยนำสืบไว้แล้ว ศาลย่อมพิพากษาให้จำเลยรับผิดชอบใช้ส่วนขาดทุนให้แก่โจทก์ไปทีเดียวได้.

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่า โจทก์จำเลยตกลงเข้าเป็นหุ้นส่วนกัน โดยลงหุ้นเป็นเงินเท่า ๆ กันเพื่อซื้อเชื่อเครื่องใช้ไฟฟ้าจากห้างหุ้นส่วนจำกัดรุ่งเจริญบริพัตร ไปขายผ่อนส่งให้แก่บุคคลภายนอก โจทก์จำเลยได้ร่วมกันซื้อเชื่อเครื่องใช้ไฟฟ้า แล้วจำเลยมอบหมายให้นางวิชุดาพานิชการ ไปขายผ่อนส่งให้แก่บุคคลภายนอกอีกต่อหนึ่ง นับแต่นางวิชุดา นำเครื่องใช้ไฟฟ้าดังกล่าวไปแล้ว ก็ไม่นำเงินค่าผ่อนส่งมามอบให้แก่โจทก์จำเลย โจทก์จึงทราบว่านางวิชุดานำเครื่องใช้ไฟฟ้านั้นไปจำหน่ายไว้ จำเลยเป็นหุ้นส่วนกับโจทก์จึงต้องร่วมรับผิดชอบหนี้ให้แก่ห้างหุ้นส่วนจำกัดรุ่งเจริญบริพัตร เป็นส่วนเท่า ๆ กัน โจทก์ได้นำเงินทั้งหมดไปชำระให้แก่ห้างหุ้นส่วนจำกัดรุ่งเจริญบริพัตรเรียบร้อยแล้ว จำเลยจึงต้องรับผิดชอบใช้เงินคืนให้แก่โจทก์ ขอให้บังคับจำเลยชำระเงินจำนวน 25,332.50 บาท พร้อมด้วยดอกเบี้ยจำเลยให้การว่า จำเลยไม่เคยตกลงเข้าเป็นหุ้นส่วนกับโจทก์จำเลยไม่เคยร่วมกับโจทก์ซื้อเชื่อเครื่องใช้ไฟฟ้าจากห้างหุ้นส่วนจำกัดรุ่งเจริญบริพัตร และไม่เคยมอบหมายให้นางวิชุดาพานิชการ ไปรับเครื่องใช้ไฟฟ้าแทนจำเลย โจทก์กับนางวิชุดาได้ร่วมกันประกอบกิจการซื้อเชื่อเครื่องใช้ไฟฟ้าจากห้างหุ้นส่วนจำกัดรุ่งเจริญบริพัตรไปจำหน่ายแบบผ่อนส่งกันเอง โดยจำเลยมิได้เข้าไปเกี่ยวข้อง จำเลยเพียงแต่เคยแนะนำให้โจทก์รู้จักกับนางวิชุดาเท่านั้น จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้เงินคืนให้แก่โจทก์ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชำระเงินจำนวน 25,332.50 บาทแก่โจทก์ พร้อมด้วยดอกเบี้ยจำเลยอุทธรณ์ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า คดีฟังไม่ได้ว่าจำเลยเป็นหุ้นส่วนกับโจทก์ จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินค่าให้แก่โจทก์ครึ่งหนึ่งตามฟ้อง พิพากษากลับให้ยกฟ้องโจทก์ฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "...เชื่อได้ว่าจำเลยได้ตกลงเข้าเป็นหุ้นส่วนกับโจทก์ซื้อเชื่อเครื่องใช้ไฟฟ้าตามฟ้องให้นางวิชุดานำไปขายผ่อนส่งเพื่อแบ่งปันกำไรระหว่างโจทก์กับจำเลย โดยกำหนดจำนวนเงินที่จะนำมาลงหุ้นกันไว้คนละ 5,000 บาทข้อเท็จจริงที่โจทก์จำเลยมิได้โต้เถียงกันฟังได้ต่อไปว่า เมื่อนางวิชุดารับเครื่องใช้ไฟฟ้าทั้งหมดไปแล้ว นางวิชุดามีได้นำไปขายผ่อนส่งแต่กลับนำไปจำหน่าย

และไม่นำเงินมาชำระให้แก่โจทก์และจำเลยโจทก์ต้องชำระค่าเครื่องใช้ไฟฟ้าทั้งหมดให้แก่
ห้างหุ้นส่วนจำกัดรุ่งเจริญบริพัตรไปเป็นเงิน 50,665 บาท เมื่อวันที่ 23 มกราคม 2527 ส่วนนางวิ
ภาได้หลบหนีไปไม่สามารถติดตามเรียกร้องให้ชำระหนี้ได้คดีนี้โจทก์ฟ้องจำเลยผู้เป็นหุ้นส่วนให้
รับผิดชอบในส่วนขาดทุนครึ่งหนึ่งเป็นเงิน 25,332.50 บาท โดยยังไม่มี การเลิกและชำระบัญชี
ห้างหุ้นส่วนสามัญ จึงมีปัญหาว่าโจทก์มีอำนาจฟ้องหรือไม่ เห็นว่าแม้โจทก์จะไม่ได้กล่าวในฟ้อง
และมีคำขอท้ายฟ้องให้ศาลสั่งให้เลิกห้างหุ้นส่วนสามัญด้วย แต่ตามคำบรรยายฟ้องของโจทก์ได้
กล่าวว่าการดำเนินกิจการของห้างฯ ได้มอบหมายให้นางวิภา พานิชการ น้องสาวจำเลยรับ
เครื่องใช้ไฟฟ้าที่โจทก์กับจำเลยซื้อเชื่อมานำไปขายผ่อนส่งให้แก่บุคคลภายนอก ต่อมาโจทก์ทราบ
ว่านางวิภาไม่ได้นำเครื่องใช้ไฟฟ้าดังกล่าวไปขายผ่อนส่ง แต่กลับนำไปจำหน่าย ณ โรงรับจำนำ
หลายแห่งและไม่นำเงินค่าผ่อนส่งมามอบให้แก่โจทก์จำเลย โจทก์ต้องชำระค่าเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ซื้อ
เชื่อมาให้แก่ห้างหุ้นส่วนจำกัดรุ่งเจริญบริพัตรไปทั้งหมด จึงขอให้บังคับจำเลยรับผิดชอบในส่วนขาด
ทุนครึ่งหนึ่งพร้อมด้วยดอกเบี้ย แสดงให้เห็นความประสงค์ของโจทก์ที่ต้องการให้ศาลสั่งเลิก
ห้างหุ้นส่วนสามัญ จึงได้ขอให้บังคับจำเลยรับผิดชอบในส่วนขาดทุน ข้อเท็จจริงได้ความว่า ในการ
ประกอบกิจการของห้างหุ้นส่วนสามัญนี้ โจทก์จำเลยตกลงกันให้นางวิภาแต่เพียงผู้เดียวนำ
เครื่องใช้ไฟฟ้าที่โจทก์จำเลยร่วมกันซื้อเชื่อมาไปขายผ่อนส่งให้แก่บุคคลภายนอก นางวิภา
รับเครื่องใช้ไฟฟ้าไปแล้วกลับนำไปจำหน่าย ไม่นำเงินค่าผ่อนส่งมามอบให้แก่โจทก์จำเลย และหลบหนีไป
ถือได้ว่ามีเหตุทำให้ห้างหุ้นส่วนเหลือวิสัยที่จะดำรงคงอยู่ต่อไปได้ตาม

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1057 (3) เพราะไม่มีตัวบุคคลที่จะช่วยให้การประกอบ
กิจการของห้างหุ้นส่วนดำเนินต่อไปได้อีกแล้ว ศาลจึงสั่งให้ห้างหุ้นส่วนสามัญนี้เลิกกันเสียได้ แต่
เมื่อห้างหุ้นส่วนเลิกกันแล้ว จะต้องมีการชำระบัญชีก่อน จึงมีข้อควรพิเคราะห์ว่า การที่โจทก์ขอให้
บังคับจำเลยรับผิดชอบในส่วนขาดทุนโดยมิได้ขอให้ชำระบัญชีเสียก่อนเช่นนี้ศาลจะบังคับไปทีเดียวได้
หรือไม่ เห็นว่าข้อเท็จจริงได้ความว่าทรัพย์สินของห้างหุ้นส่วนไม่มีเจ้าหนี้ก็ไม่มี คงเหลือนางวิภา
เป็นลูกหนี้ แต่ก็ไม่สามารถที่จะติดตามเรียกร้องให้ชำระหนี้ได้เพราะหลบหนีไปแล้ว ส่วนที่ขาดทุน
ทั้งหมดก็คือเงินทรองค่าซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้าที่โจทก์ได้ชำระแก่ห้างหุ้นส่วนจำกัด รุ่งเจริญ
บริพัตรไปเพื่อจัดการค่าของห้างการที่จะให้ไปดำเนินการชำระบัญชีของห้างหุ้นส่วนเสียก่อนย่อม
ไม่เป็นประโยชน์เพราะคงไม่ได้ข้อเท็จจริงเพิ่มขึ้นจากที่โจทก์จำเลยนำสืบไว้แล้วอีกแต่ประการใด
ศาลย่อมพิพากษาไปทีเดียวได้..."พิพากษากลับให้บังคับคดีไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น

องค์คณะ

เกียรติ จาตนิลพันธุ์ · บุญส่ง คล้ายแก้ว · ประชา บุญวนิช

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/1711/2532>